

Te sem vagy már ott

Ami történt, nem fogom elmondani soha senkinek. De nem azért, mert megbántam volna bármit is. Nincs bennem szégyen, nincs bennem bűntudat. Amikor november harmincadikán beléptem nagyanyám szobájába, az első gondolatom az volt, hogy elhúzóok innen azonnal. Helyszínbejárásról érkeztem, egy bontásra váró gyárban terepszemléztünk valami videokliphez, és az agyamra ment már a retardált frontember, hallgattam az okoskodást órákon keresztül, így hát a végén úgy döntöttem, beugrom a mamóhoz egy teára lenyugodni. A sarkon raktam le a kocsit, egy domb tetejére futott fel az utca, ott állt a régi otthonom a kerület paneltömbjei meg az új építésű irodaházak között. Már a kapuban éreztem, hogy valami nincs rendben, a kavicsösvényen lépkedve édes, fullasztó bűz ütötte meg az orromat, de amíg meg nem közelítettem a félig nyitva hagyott bejárati ajtót, azt hittem, a szomszédból jön. Az előszobában sötét volt, csak a redőny résein át jött be egy kis fény, a nappaliból kihallatszott a dobozostévé recsegése, de nem ült odabent senki a kanapén. A konyhában csillogott a kő a szétfröcskölt olajtól, a fal összekeverve valami zöldes, tojásállagú anyaggal. A nagy kupac mosatlan mellett kormosra égett lábas a tűzhelyen. Biztos a hálósobában lesz, gondoltam, és tényleg, ott volt egy görbe sziluett az ajtó tejüvegén. Úgy ült az ágy szélén, mintha ott felejtette volna valaki, halkán dudorászott, és az A4-es lapokkal teleragasztott falat bámulta. Aztán elkezdett bólogatni, de nem nézett rám, csak éreztem, hogy észrevett. *Te vagy az?*, kérdezte bizonytalanul. *Akkor indulunk a papóhoz?*

Nem tudom, hogyan maradt életben. Én fél évvel azelőtt láttam utoljára nagyapám temetésén, szép szertartás volt, ő csendesen, udvariasan hallgatta, és közben egy vászon zsebkendővel törölgette a kisebesedett orrtövét. Igazából nem is azért sírt, mert fájt neki, csak akkor pityeredett el egy kicsit, amikor elkezdtem bóggni mellette a széken. De akkor ez nem tűnt fel. Utólag azt gondolom, talán már akkor is színészkedett, így kompenzálta, hogy arra sem emlékszik, kire lapátolják éppen a földet a sírásók.

Becsuktam a hálóajtót, és kimentem rágyújtani. Remegtem, mint a kocsonya, alig bírtam eltalálni a lánggal a cigit. Néztem a csupasz, szétfagyott körtefát a sövény mellett, a vékony ágak átnyúltak a szomszédba, régen mindig átmásztam szedret lopni a Komróczyéktól, és nagyanyám seggen vágott, ha elfelejtettem megtörölni a szám. Aztán eszembe jutott az is, ahogy fent ücsörgök a legmagasabb ágon, és az utca sarkát figyelem, hátha befordul rajta anyám, meg ahogy az ágyamból bámulom a félig érett körtéket az ablakon át, miközben fel-le járnak a homlokomon a mamó ujjai.

Elpöcköltem a csikket. Művészetet csinálni a semmiből nem lehet, az igazán nagy dolgokhoz valódi anyag kell, igazság. Rogyadoztak a fa ágai a hórétteg alatt, jó érzés lett volna odamenni és megrázni a törzset. Huszonhat évesen jöt-

tem ki az egyetemről, és elegendő volt már a fikcióból, rendeztem pár vizsgafilmet az évek alatt, empatikus, érzékeny alkotásokat buzikról meg migránsokról, még egy-két külföldi fesztivált is megjártam velük, de egy idő után már az se tudott érdekelni, hogy a sok kötött pulcsis esztéta éppen dicséri vagy leköpdösi a munkámat. Megfordultam, és kimentem az utcára a kocsihoz. Összerakni valami tehetségtelen forgatókönyvíró sablonsztoriját, reklámot forgatni parizerekről éjszaka a Tescóban, vagy nyalni a kormánypárti producerek seggét, hátha lecsorog egy kis lé. Szóval nem így képzeltem a pályát. Én valóságot akartam. Nemcsak gyártani a szemetet futószalagon, hanem kirakni az asztalra valami igazit. Megcsinálni a nézőt. Felnyitottam az autó csomagtartóját, elővettem a táskából a kamerát. A beállításokkal nem nagyon szórakoztam, csak elindítottam a felvételt. Még jobb is lesz neki így, győzködtem magam, sokkal jobban jár, mintha valami leterhelt fehérköpenyes nyomná le a torkán mindennap a tablettát. Lassan jártam végig a házat, hosszú snittet készítettem a szobákat beborító mocsokról. A hálót hagytam a végére. Nagyanyám az ágy szélén ült, halkan dudorászott, és a falat bámulta. *Te vagy az?,* kérdezte tőlem. *Akkor indulunk a papóhoz?*

Másnap lemondtam a videoklipet, és becuccoltam hozzá. Megpróbáltam kigánézni a nappalit, de hiába súroltam sebesre a kezem, az édeskés bűz megmaradt, mélyen beette magát a falakba az ázott kukák szaga. Feltekertem azt a gusztustalan, mandalás szőnyeget, és kidobtam a kanapét, aztán áthordtam otthonról a kameratechnikát, a kókuszmatracomat. A ház többi részéhez viszont hozzá se nyúltam. Meghagytam az olajba ragadt porcelánszilánkokat a konyhakövön és a rohadt almakupacot is a mosogatógépben. Hazudozás nélkül akartam megmutatni, mi maradt nagyanyám életéből.

Az első éjszaka a nappaliajtó nyikorgására ébredtem. Széles narancssávot vetett a matracomra a kinti lámpa, *hahó,* suttogott bele a mamó a sötétbe, *mikor indulunk?* A küszöbön ácsorgott félregombolt szőrmekabátban és pizsamanadrágban. *Akkor megyünk?,* kérdezgette újra meg újra.

Attól fogva minden napot így kezdtünk. Három óra negyvenkor felkeltett, és hiába magyaráztam neki, hogy éjszaka van, ő csak ingatta a fejét, *ugyan már, ugyan már.* Ordítani kellett vele, attól megijedt egy kicsit, és kihátrált a szobából, de nem feküdt már vissza aludni, hanem megkezdte a csörömpölést a konyhában, próbálta összecsavarni a kotyogóst, vagy nyöszörögve kínlódott a tűzhelyel. Fél órán belül már jött is vissza segítségért. Egyből hozzám fordult, ha nem ment neki valami, de a kamerának az kellett, hogy küzdjön, így hát az első napok bizonytalan próbálkozásai után elkezdtem távolabbról követni. Az ajtó takarásából filmeztem, vagy az ablakon át a kertből, bújócskázunk egymással a lelakott házban, ő totyogott szobáról szobára, én meg rögzítettem minden mozdulatát.

Délelőttiit a házimunkának képzeltem semmi töltötte ki. Órákon át pakolászott céltalanul, leszedte a szárítóról a ruhákat, és a szekrény helyett visszapakolta őket a mosógépbe, amit aztán elfelejtett beindítani, de így legalább szárazon teregethette ki őket megint. Az órát nem tudta leolvasni, a redőnyökön átszivárgó fényből állapította meg, minek van éppen az ideje, de a túl nagy világosságtól megzavarodott, a sötétség megrémítette. Léptei óvatosak lettek, félszen csoszogott a felemás mamuszában, és tétován nyúlt a dolgokért, mint aki csak a körvonalukat

látja. Szünet nélkül beszélt, de már nem tudta megformálni a felgyülemlett gondolatokat, mondatokra is alig volt képes, csak rakosgatta a szavakat egymás után. Ha nem értettem, mit szeretne, a gyerekes ártatlansága görcsös hisztizésbe váltott, de hiába toporzékolt kézzel-lábbal, én akkor se láttam senkit a szemében.

Minden délben megpróbált főzni, de ha például lecsót csinált, nem jutott tovább a hagymánál, a tészta vizét meg addig forralta, amíg el nem párolgott teljesen. Mielőtt beköltöztem, nagyapám világvége-készletén vegetált, a konzerveket nem tudta felbontani, csak a kétszersültcsomagokat dézsmálta meg, kerek arca kicsontosodott, lógtak róla a hálóingek.

Volt a közelben egy kifőzde, onnan rendeltem magunknak a kaját. Hosszan csámcsogott minden egyes falaton, halvány csíkot hagyott a főzelék a bajuszán. Ebéd közben beszéltem hozzá, az életéről meséltem neki, és ilyenkor megállt a kezében a kanál a csodálkozástól. Néha még én se hittem el, hogy negyven éven át paneleket tervezett Óbudán és Újpalotán, nehéz volt összeegyeztetni azt a magas, vörös hajú nőt, aki páncélként viselte a szépségét, és aki után még ötven felett is füttyögtek a munkások, azzal a gyűrött vénasszonnyal, aki kézzel próbálta elszűröcsölni a húslevest, pedig régen még a banánt is késsel-villával ette. Volt, hogy a szavaim hatására kigördült a szeméből egy-egy könnycsepp, ilyenkor eszébe juthatott valami abból a másik életből, amikor ő még ő volt, mert szinte látni lehetett a tekintetében azt a megállíthatatlan nőt. Némán sírt, hangtalanul, ennyi maradt neki az eleganciából.

A délutánokat általában olvasással töltötte. Képes volt ugyanazt az oldalt bújni órákig, mire leért a lap aljára, elfelejtette, mi volt az elején, és lapozás helyett visszaugrott a tetejére. Ha eszébe jutott a papó, feltúrta a házat kórházi papírok után, *Légrádi doktor*, lóbálta előttem a blokkot a pékségből, nem lehetett neki elmagyarázni, hogy nagyapámhoz már nem beutaló kell, hanem mécsesek.

Esténként aztán odaült az ágy szélére, és az ölébe vette a rajztaábláját. Amikor az ujjai megtalálták a grafitot az éjjeliszekrényen, hirtelen abbamaradt a remegés, biztos kézzel húzta a vonalakat, ezt az egyet nem tudta elfelejteni. Előfordult persze, hogy csak rajzolta egymás mellé a párhuzamos egyeneseket, mintha fel akarná rácsozni a papírt, de többnyire gond nélkül felskiccelt egy-egy házat, gyártotta sorra a klasszicista villákat, amiket utána kiragasztott a szobába, épült körülötte a falakon egy város.

Hetente egyszer kikapcsoltam a kamerát, és segítettem neki bemászni a kádba. Bekentem a testét tusfürdővel, és kimostam a fülét is, lereszeltem a megsárgult körmöket a lábujjain. Aprítottam gyömbért a teájába, néha sütöttem neki valami krémes finomságot, ha meg jobb idő volt, tettem vele egy kört a lakótelepen, és mutogattam neki a valódi épületeit. Egyik este elaludt rajzolás közben, akkor óvatosan lehámoztam róla a kardigánt, de felébredt az érintésemre, zavartan pislogott. *Gyere, lefekszünk*, simogattam meg az arcát. Engedelmesen vetkőzött, a bugyiját is lehúzta, akkor leoltottam a villanyt, és befektettem az ágyba. *Hahó*, csendült fel a rémült hang a sötétben, *itt vagy?* Matatni kezdett a lepedőn, és megtalálta a csuklómat, úgy tapogatta körbe az ujjaim, mintha nem értené, milyen is egy kéz. Csendben, szabálytalanul vette a levegőt, majd hirtelen meg-rándult a teste, *hahó*, szólalt meg rémülten, *itt vagy?* Zizegett a takaró, ahogy felült, kétségbeesetten forgolódott az ágyon, *itt vagyok*, mondtam neki halkán, csak ekkor engedte vissza a fejét a párnára. Körbetapogattam az ujjait, hátha meg-

nyugtatja az érintésem, és közben arra gondoltam, vajon milyen lehet úgy egyedül lenni, hogy te sem vagy már ott a testedben.

Az ember a munkájában nem köthet kompromisszumot, ezt tőle tanultam. Az egész életét a hivatásának szentelte, az épületeiből össze lehetne rakni egy kisebb települést. Azt is ő mondta nekem, hogy nem lehetsz ugyanolyan, mint a többiek, ki kell tűnni bármi áron. Különbem engem nagyon szeretett. Tízévesen át-másztam a szomszédba az otthoni kézikameránkkal, és az ablakon keresztül lefilmeztem, ahogy a Komróczyék kefélnek. Ő pár nappal később megtalálta a felvételt, de nem szidott le egyáltalán, csak annyit kérdezett, miért az arcukat vettem. Úgy nézett rám, mintha egy többemeletes ház szerkezetét elemezné, szinte átszúrta tekintetével, pedig nem akartam én hazudni, *mert a többiek a pinát vették volna*, vontam meg a vállam. Akkor elmosolyodott, és belesípelt az arcomba, *belőled még lesz valami*, mondta, *érzékeny fiúcska vagy te*. Aztán hozzátette, hogy ne felejtsem el, a sikerhez több kell a tehetségnél.

Három hónap forgatás után leültem megnézni az anyagot. Több száz órányi felvétel gyűlt össze, napokon át bámultam a laptopom képernyőjét, vörösre dörzsöltem a szememet a végére. Az első éjszaka nagyanyám benyitott három óra negyvenkor, zavartan ácsorgott a küszöbön, én meg nem akartam, hogy elkezdjen csörömpölni, így hát odaültem magam mellé. A tévéműsorokat akkor már nem tudta követni, de a felvételeim tetszettek neki, a vállamra hajtotta a fejét, úgy nézte a saját képmását, aki éppen egy zoknival mosogatta a bögréket. Hirtelen beléptem a képbe, és elvettem tőle a zoknit, akkor felemelkedett a feje a vállamról. Rámutatott a képernyőre, *az ott te vagy!*, kiáltotta boldogan. *Én vagyok*, bólogattam, és megállítottam a felvételt, *hát az ott kicsoda?*, kérdeztem tőle. Felszaladt a szemöldöke, és hosszan hunyorgott a laptopra, aztán felnevetett, *valami nyanya*, mondta kuncogva.

Amikor az utolsó felvételt is megnéztem, kimentem a kertbe rágyújtani. Hajnalodott, de sötét volt még minden, szakadt a hó, én mégis szétizzadtam a pólóm. Járkáltam fel-alá a verandán, és pörgettem magamban a lehetőségeket, de igazából már tudtam, hogy itt most el kell dönteni valamit, mert ez a film így nem fog megcsinálni senkit, az anyag egyszerűen langyos, ha megelégszem vele, mehetek vissza a retardált frontemberekhez.

Elpöcköltem a csikket. Bámultam még egy darabig a körtefát, majd vettem egy mély levegőt, és befordultam a házba. Nem is volt olyan nehéz. Emlékszem, arra gondoltam, hogy bekapok valamit, mert ilyen gyomorgörccsel nem lehet dolgozni. Jól döntöttem, ebben biztos vagyok, és ez nem csak utólagos öngigazolás. A fájdalommal nem az a baj, hogy fáj, hanem hogy emlékszünk rá utána. Aki viszont nem tud emlékezni, az nem is érez igazi fájdalmat. Úgyse számít, mit mondok neki ebéd közben, nagyanyám lehet nyugdíjazott építész, aki paneleket tervezett egész életében, de lehet kiöregedett luxuskurva is, vagy Oscar-díjas filmrendező, bármit mesélek a múltjáról, ő akkor is ugyanazokkal a mozdulatokkal kanalazza majd a főzeléket, és ugyanúgy gördül majd le az arcán a könnycsepp. Az a valóság, amit én akarok. Vajas-sonkás kenyeret ettem snidlinggel. Befaltam négy szeletet, és el is múlt tőle a gyomorgörccs.

Aznap délelőtt leterítettem nagyanyám ágyára egy inget és egy melegítőt, majd azt mondtam neki, hogy öltözzön fel. Belenézett a kamerába, csak utána nyúlt ki a nadrágért. Amikor felemelte a lábát, azonnal kibillent az egyensúlya, tompa puffanással dőlt el a szőnyegen. Megmarkolta az ágy szélét, úgy tápáskodott fel, a bal kezét beledugta az ingbe, de a jobbával már nem találta a lyukat. Erőtlen üvöltés jött fel a torkából, lerángatta magáról az anyagot, és elkezdte tépni, pattogtak a gombok, recsegett a vászon. Bementem szuperközelibe a kivörösödött arcra, mélyről fakadt fel a testéből az erő, aztán lassan elernyedte a karja, lehajtott fejjel zihált. Letettem a kamerát, és összeszedtem, ami a ruhából megmaradt, behajigáltam a foszlányokat a sarokba, képen kívülre. Kinyitottam a komódot, elővettem egy másik inget. *Fussunk neki még egyszer*, mondtam, miközben elindítottam a felvételt.

Pár órával később leültettem az étkezőasztalhoz, és megittam vele négy pohár vizet. *Nem kérem*, nyöszörögte a harmadik után, de én belediktáltam az utolsót is, csak azután raktam le a kamerát a statívra. Fél óra elteltével elindult a véce felé. *Nem!*, kiáltottam rá. Két perc múlva újra próbálkozott. *Nem!*, ismételtem. Engedelmesen megtorpant, letámasztotta a bal tenyerét a konyhapultra. Jobb keze az ágyékára csúszott, belemarkolt a nadrágba, mintha a mozdulattal akarna megálljt parancsolni az ingernek. Nagyot rándult a teste, összezárta a szemét, és kisimultak az arcán a ráncok, tisztán látszott a kamerán a megkönnyebbülés pillanata, amikor már elengedte magát, de még nem kezdett el duzzadni a sötét folt a lába között. Lassan itatta át az anyagot a vizelet, egy-két csepp végigfolyt a vádliján, és kicsöppent a nadrág száránál. Mélyet sóhajtott, csak utána nyílt fel a szeme. A mamusz talpával elkente a nedvességet a konyhakövön.

Másnap reggel a kezébe nyomtam egy papírdarabot, és kinyitottam neki az ajtót. *Nyomás!* Bekúszott az előszobába a tél, nagyanyám maga köré kulcsolta a karját. *Menjek?*, kérdezte, és csodálkozva végignézett a saját testén. Löktem rajta egyet, *a papóhoz, gyereink!* Akkor végre elindult a verandán, én meg berohantam a nappaliba a monitorhoz, és a kapu fölé szerelt biztonsági kamera felvételén néztem, ahogy kilép a latyakos utcára. Nagyon fehérnek tűnt képernyőn a teste, és nagyon sötétnek a lába között az öklömnyi szőrösomó. Oldalazva lépkedett, lábfejét vörösré csípte a hó. Pár méter után kibillentette egy erősebb szellőkés, és nagyot esett a betonon, meg se próbált felállni, ott maradt ülve a latyakban, reszketett az egész teste, aztán hirtelen megdermedt. Egy kövérkés nő kocogott be a képbe, virágos otthonkát viselt és kormos sütőkesztyűt, azzal érintette meg nagyanyám vállát. Egy pillanat alatt beütött a pánik, sprinteltem ki az utcára, *mamó!*, kiáltottam a kapuból, *mit csinálsz?* A nő a telefonját nyomkodta, a mentőket hívta biztos, *hagyja csak*, legyintettem, *nincsen rá szükség, köszönjük*. Felrángattam nagyanyámat, és a vállára terítettem a kabátom, közben már taszigáltam a ház felé, *nem is tudom, hogy hálálhatnám meg*, mosolyogtam a nőre, *tudja, néha csak így elköböröl, még jó, hogy erre járt valaki*. Gyanakodva nézett rám, ide-oda ugrált közöttünk a tekintete, de azért lassan leengedte a telefont. *Hát akkor minden jól!*, intettem neki kedvesen, mielőtt becsaptam a hátunk mögött a kaput.

Öt napot forgattam még, és az ötödik éjszaka megint a nappaliajtó nyikorgására ébredtem. Nem is tűnt fel, hogy a héten még egyszer se jött be hajnalban nagyanyám, ez akkor jutott csak eszembe. *Menj aludni*, motyogtam, de nem történt

semmi. Megfordultam nagy nehezen. Ott állt a matracom felett, az arcát nem láttam, csak az alakját, meg a hosszúkás árnyékot, amit a falra vetett. *Baj van?*, kérdeztem tőle.

Benyomtam a zseblámpát a telefonomon, és ráirányítottam a fényt. Mély undor ült az arcán, ezt vettem észre először, és csak utána jött a felismerés, hogy tiszta a szeme. Hogy újra őt látom magam előtt. Szinte átszúrta tekintetével, úgy nézett rám, mintha azt vizsgálná, hol rontott el, körülöttem meg elmosódtak a bútorok a sötétben, nem láttam már semmit, csak ezt a barázdált, ítélkező arcot. Kinyitotta a száját, és halkan köpte rám a szavakat, *hol a kamera?*

Lassan álltam fel, meg kellett támaszkodnom a falban. Néhány centire volt csak az arcunk egymástól, éreztem a kávészagot a leheletén, tejszín, cukor, ahogy mindig szerette. Nem értettem semmit. Odabotorkáltam a kameratáskához, és elhúztam a cipzárt, hallottam a besüppedő matrac hangját a hátam mögött. Visszamentem hozzá. Leültem mellé, remegett a kezem, ahogy a kamera képernyőjén feltűnt a latyakos utca. Kinyílt a kapu, nagyanyám lépett ki rajta meztelenül, és én nem bírtam nézni a jelenetet, csak akkor pillantottam fel, amikor meghallottam azt a furcsa kuncogást. Nem ismertem rá. A gyűrött arc újból kiüresedett, a szája köré visszaköltözött az a bárgyú mosoly, és a köd is ott volt megint a szemében, mintha az elmúlt néhány percet csak képzeltem volna. Nem nézett rám, halkan röhögött.

Karon fogtam, és átvezettem a hálóba, de utána már nem bírtam visszaaludni, forgolódtam órákon át a matracon. Őt körül elkezdtem öregotthonokat keresni a neten. Reggel csörömpölés szűrődött be a konyhából, és nekem azonnal lefagyott a kezem a billentyűzet felett, nem mertem megmozdulni, csak vártam rettegve, hogy mikor nyit be a nappaliba. Szorította a gyomromat a szégyen, le kéne kötözni vagy bezárni a hálóba, még ez is átfutott az agyamon. Dél körül jött be hozzám. Megállt a küszöbön, azt mondta, éhes. Akkor felpillantottam az arcára, és rögtön láttam, hogy azt se tudja, ki vagyok.

A félelmet viszont már nem tudtam többé kiirtani magamból. Lassan telt el a következő néhány nap, szorongva léptem ki a nappaliból délelőtt, éjszaka meg alig bírtam aludni, csak izzadtam a takaró alatt, és ha mégis kiütött a kimerültség, a sütőkesztyűs nővel álmodtam. Nagyanyám állapota hirtelen elkezdett romlani. Az ágyában feküdt reggeltől estig, nem beszélt és nem mozdult, ritkán találtam ébren. Kifakult a bőre, alig lehetett lenyomni a torkán egy-egy kanál levest, de más tünete nem volt, csak ez a fáradtság. A végén a golyóstoll is kiesett a kezéből, annyira legyengült már, megpróbáltam aláíratni vele a joglemondó nyilatkozatot a filmhez, de hiába tartottam a csuklóját, nem is értette, mit akarok tőle. Nem maradt más választásom, meg kellett hamisítanom a papírt.

Végül egy régi osztálytársam segített az öregotthonnal, kellett perkálni félmil-liót extrába, mert másképp nem tudtuk átugrani a várólistát, de én a világ összes pénzét kifizettem volna már, csak találjak neki valami helyet. Az indulás napján váratlanul erőre kapott, mintha megérezte volna a veszélyt. Nem akart beülni az autóba, ácsorgott pucéran az ágyon, és ordított, ha a nadrággal közelíttem felé. Hiába ígérgettem neki, hogy a papóhoz megyünk, nem hitt már nekem, nyugtatót kellett keverni a teájába, különben soha nem indulunk el.

Az intézetben egy vékony, dezodorszagú férfi vezetett körbe minket. Sietős lép-
tekkal járta a keskeny folyosókat, lobogott utána a fehér köpeny, miközben jámbor
hangon magyarázta, hogy miért kell drótkerítés az épületek köré. Nagyanyámnál
beindult a színészkedés, csendben, hátrakulcsolt kézzel követett minket, én meg
nagyokat bólogattam, de feszített belülről az ideg. Csak akkor nyugodtam meg,
amikor bepillantottunk az egyik közösségi térbe, és megláttam a sok üres arcot meg
a nyugtatózástól belassult mozdulatokat. A fehérköpenyes félreértette a mosolyo-
mat, *otthonos, igaz?*, kérdezte, én meg helyesltem neki, és közben arra gondoltam,
hogy ez a hely tökéletes, itt nem fogják felzaklatni nagyanyámat semmiféle emlé-
kek, nyugodtan eltöltheti azt a kis időt, ami még hátravan.

A körbevezetés a szobájában ért véget, a férfi magunkra hagyott minket bú-
csúzkodni. Szótlanul néztem a tágas helyiséget, a három fémágyat meg a kopottas
kisasztalokat, és megpróbáltam elképzelni, milyen lesz, ha majd az összes falat
épületrajzok borítják. Nagyanyám az ablakhoz csoszogott, és kihajolt a kertbe,
ameddig engedte a rács, mozdulatlanul állt a beömlő, délutáni fényben. Odaléptem
mellé, megszorítottam a kezét, *majd jövök gyakran, mamó*, mondtam neki, de ő elhú-
zódott az érintésemről. Rám nézett, és megrándult a szája, *félek tőled*, motyogta bi-
zonytalanul. Még azt se hagyta, hogy megöleljem.

Akkor láttam utoljára, néhány hónappal később meghalt. A filmen dolgoztam
éppen, amikor jött a hívás az intézetből, több változat is készült már addigra az
anyagból, de egyikkel se voltam megelégedve, hol az érzelmi töltet hiányzott,
hol döcögött a jelenetek ritmusa, hol pedig egyszerűen elfáradt a felénél az egész.
Azt hittem, csak egy-két napra kell félretenni a munkát, de aztán hetek lettek
belőle, intézni kellett a temetést, a hagyatéki eljárást, papírokat írogattam alá, és
szerződéseket mondtam le, fogadtam az ingatlanosokat a régi házban.

Mire letudtam mindent, elfogyott a megtakarított pénzem. Kénytelen voltam
bevallalni egy-két asszisztensi melót, meg pár reklámot is rendeztem, aztán meg-
kerestek egy tévéfilmmel, és olyan lóvét ajánlottak érte, amire nem lehetett ne-
met mondani. A forgatáson összehaverkódtam a német producerrel, aki azóta is
bombáz a jobbnál jobb felkérésekkel, még be se fejezem az egyik projektet, már
készíti nekem elő a következőt. Lassan három éve dolgozunk együtt. Profi szak-
ember, és jól fizet, kreatív kérdésekbe nem pofázik bele. Sokat melózom, de saját
lakásom van Rózsadombon, mindennap étteremben ebédelek, és akkor megyek
nyaralni, amikor kedvem tartja.

A nagyanyámról készült felvételek ott pihennek az íróasztalom legfelső fiók-
jában. A filmes barátaim még szokták mondogatni, hogy mutassak nekik egy
nyers vágatot végre, de én azt a merevlemezt mostanában csak portörléskor ve-
szem elő, meg néha éjszaka, ha nem tudok aludni. Ilyenkor megnyitom a vágó-
programot, és rakosgatom ide-oda a snitteket, próbálok kitalálni valami új meg-
közelítést, de az is megesik, hogy hozzá se nyúlok az egérhez, csak elindítom a
lejátszást, és bámulom a képernyőt, amíg fájni nem kezd a szemem. Általában
rám hajnalodik, mielőtt igazán elmerülhetnék az anyagban, és akkor mindig jön
értem a kocsi, visznek forgatni. De nem aggódom. A polcomon ki van készítve a
hely a díjagnak, és azt is kitaláltam már, hogy mit fogok mondani, ha valamelyik
ünnepségen beszédet kérnek tőlem.